

Can Coll / Mas Gebalí / Mas Cirera / Mas Golorons

Santa Maria de Martorelles

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Camí del Pruneller, 08106
Emplaçament: Al nord-oest del nucli urbà, a la cantonada del camí del Pruneller amb el carrer del Carme
Alçada: 157m

Coordenades:

Latitud: 41.52046
Longitud: 2.25192
UTM Est (X): 437583
UTM Nord (Y): 4596806

Classificació

Número de fitxa: 08256-6
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Modern Popular
Segle: XVI-XVIII
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: Algunes obertures estan tapiades amb maons i els cossos auxiliars sense tancar i coberts de vegetació.
Protecció: Inexistent
Número inventari: IPA 29526
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Pública
Titular: Diputació de Barcelona / Hospital de Sant Pau
Autoria de la fitxa: Adriana Geladó Prat

Descripció

Masia aïllada formada per diversos cossos adossats que li confereixen una planta irregular allargassada. El volum principal, ubicat a la banda sud-est de la construcció, presenta la coberta de teula àrab de dos vessants, amb el carener perpendicular a la façana principal i el ràfec de teula invertida. Està distribuït en planta baixa, pis i golfes. La façana principal compta amb un portal d'accés d'arc de mig punt adovellat, amb l'emmarcament emblanquinat. Al pis destaca un balcó simple d'obertura rectangular, amb la llosana motllurada i la barana de ferro. La resta d'obertures són rectangulars, les de les golfes tapiades. Adossat a l'extrem de migdia del parament hi ha un petit cos auxiliar de planta baixa, amb la coberta d'un sol vessant i bastit en maons. La resta de volums de la construcció tenen les cobertes de la teula àrab d'un sol vessant i consten de planta baixa i pis, amb les obertures rectangulars en general molt reformades. En general, la construcció és de paredat i està bastida amb pedra de diverses mides sense treballar, maons i tot lligat amb abundant morter. Tant la façana principal com el volum auxiliar davanter presenten els paraments arrebossats i pintats.

Observacions:

La façana principal presenta un gran rellotge de sol, tot i que no s'ha pogut documentar durant la feina de camp ja que l'accés a la masia està delimitat amb una tanca. A escassos metres a migdia de la casa hi ha un gran safareig en desús cobert de vegetació.

Història

En el cens parroquial de l'any 1626, fet pel rector mossèn Pau Querol, consta que la casa era habitada per 6 persones (Sindreu 1985: cap. 4). A partir del segle XVII, la masia fou coneguda com a "Cuartel de Poniente" donat que s'hi refugiaven els soldats que fugien de França (en concret, els que havien format part dels Terços de Flandes) i tornaven a casa. De fet, a la façana principal de la casa hi ha un plafó de rajoles blanques on es llegeix "CUARTEL DE PONIENTE 1". Al voltant de l'any 1750, la casa era coneguda com a mas Golorons perquè era propietat de fra Pere Màrtir de Golorons, prior del monestir de Sant Jaume de Frontanyà (Berguedà). Amb anterioritat a aquesta data, la masia era coneguda com a can Gevalí. El safareig de la masia s'abastia amb l'aigua de la mina de la Font Sunyera a través d'una sèquia. Alhora, per la banda de la riera, una altra sèquia procedent de la font del Pi també abastia la masia d'aigua. Actualment, aquesta font està desapareguda (tot i que és probable que resti amagada entre l'abundant vegetació que cobreix la zona, aproximadament sota el carrer del Pi). Tant la masia com els terrenys que l'acompanyen seran objecte d'un conveni urbanístic que farà que l'edifici passi a ser propietat municipal en un futur no molt llunyà.

Bibliografia

CANDELA, A.; SÁNCHEZ, A.; SORIANO, Q. (2011). Les fonts martorellenques. Martorelles: [els autors]; Ajuntament de Martorelles; Ajuntament de Santa Maria de Martorelles, p. 44. CANDELA RAMOS, A.; CANO, A. (2012). "Les fonts i l'ús de l'aigua a Martorelles". Revista Notes, 27, p. 105. DOPEC; GMG (2014). "Catàleg de béns protegits". Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Santa Maria de Martorelles (document en fase d'aprovació definitiva). [Inèdit]. IPA (1990). Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, Santa Maria de Martorelles. SINDREU, Jaume (1985). Martorelles històrica i

llegendària. [Martorelles: s.n.], cap. 4. SINDREU, Jaume (1990). Martorelles històrica i llegendària. [Martorelles: s.n.], cap. 34, 45. SINDREU, Jaume. Plànol descriptiu i mapa cartogràfic de Martorelles "dibuixat" l'any 1750, pel rector de llavors. [Martorelles: Arxiu Municipal de Martorelles] (Inèdit). TRAPERO FRÍAS, Julián (2014). "Futur equipament de can Coll". Butlletí Informatiu Municipal Dalt la Vall, 4, p. 3.

